

Czy szkolne doradztwo zawodowe potrzebuje informacji o zawodach?

Does school career guidance need information about professions?

Słowa kluczowe: doradztwo zawodowe, zasoby internetowe, źródła informacji, informacja o zawodach.

Key words: career counselling, internet resources, sources of information, information about professions.

Abstract. The article presents an analysis of sources of information about professions, since a reliable and up-to-date information about professions (occupational information) is one of the key areas of professional counselling being implemented at schools. Therefore, it is very important to look for authentic sources of the occupational information and an easy access of students, parents, and teachers to this information.

Często stawiane jest pytanie dlaczego zbiory informacji o zawodach nie są tworzone w sposób ponadresortowy (Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Edukacji Narodowej), pozwalający wykorzystywać je zarówno przez pracowników Instytucji Rynku Pracy, jak i pracowników szkół/placówek oświatowych. Do dziś ta kwestia pozostaje nierozwiązana – wzajemny dostęp do zasobów informacji o zawodach tworzonych przez oba resorty bywa często utrudniony, brak jest wzajemnej wymiany informacji o nowo tworzonych zasobach, często te resortowe zasoby się dublują.

Tak, zdecydowanie tak dla informacji o zawodach. Szkolne doradztwo zawodowe z pewnością potrzebuje informacji o zawodach – informacji adresowanych zarówno do uczniów (dzieci i młodzieży na różnych poziomach edukacyjnych), ich rodziców, nauczycieli.

W tym miejscu wypada przywołać wyczekiwane od wielu lat przez środowisko oświatowe właśnie podpisane (16 sierpnia 2018 roku) rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018, poz. 1675).

Wskazane w rozporządzeniu, ujęte systemowo działania w zakresie doradztwa zawodowego, obejmujące preorientację zawodową w przedszkolach, oddziałach

przedszkolnych w szkołach podstawowych, orientację zawodową w klasach I–VI szkół podstawowych i doradztwo zawodowe w klasach VII i VIII szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych – wyraźnie wskazują na konieczność zapoznania uczniów z wybranymi zawodami oraz na potrzebę wspierania uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru zawodu. Nie da się tego wszystkiego osiągnąć bez rzetelnej i aktualnej informacji o zawodach.

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych (we wszystkich typach szkół) zawsze odnoszą się do czterech obszarów efektów uczenia się, wśród których jest wskazany obszar „Świat zawodów i rynek pracy” (pozostałe obszary to: Poznanie siebie; Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych).

Obszar pracy nauczyciela doradcy zawodowego w szkole i jego najważniejsze zadania z zakresu psychologiczno-pedagogicznego oraz edukacyjno-zawodowego wsparcia ucznia określają:

- 1) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 16.08.2018 w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018, poz. 1675);
- 2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 16.08.2018 zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2018, poz. 1647);
- 3) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 03.08.2018 w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2018, poz. 1601);
- 4) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 28.08.2017 zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017, poz. 1643);
- 5) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 09.08.2017 w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017, poz. 1591);
- 6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30.04.2013 w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2013, poz. 532).

Musimy mieć świadomość, że obowiązujące rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, wśród zadań i działań doradcy zawodowego realizowanych w szkole, w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej wskazuje: „gromadzenie, aktualizację i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia”.

Bez informacji o zawodach trudno wyobrazić sobie też zadanie realizowane przez doradcę zawodowego w szkole, w ramach pomocy psychologiczno-

-pedagogicznej, jakim jest prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej, z uwzględnieniem rozpoznanych mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów czy też zadanie, jakim jest koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę.

Informacja o zawodach w ujęciu branżowym. Jako specjalista zajmujący się od wielu lat doradztwem zawodowym w szkole, szczególnie dziś, kiedy dynamika zmian rynku pracy jest tak duża, kiedy czymś permanentnym jest towarzysząca nam w życiu zawodowym i osobistym „zmiana” – jestem głęboko przekonany o tym, że potrzebujemy dziś otwartego dostępu do informacji o zawodach w ujęciu branżowym i regionalnym.

Informacja o zawodach w ujęciu branżowym to moim zdaniem doskonały pomost pomiędzy edukacją, rynkiem pracy i istniejącymi zasobami ludzkimi. Pozwala na otwarty przepływ informacji na linii pracodawcy – instytucje rynku pracy – szkoły – uczniowie. Jego istotnymi elementami są tworzone, gromadzone, i aktualizowane zasoby informacji branżowych, badanie potrzeb i trendów rozwojowych w branżach na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

Informacja o zawodach w ujęciu branżowym pozwala na bardziej elastyczne ukierunkowanie kształcenia zawodowego. Pozwala na lepsze konkretyzowanie ścieżek edukacyjno-zawodowych. Wydaje się być bardziej efektywna niż tradycyjnie ujęta informacja o zawodach, daje jej użytkownikom bardzo praktyczne wskazówki, związane z planowaniem indywidualnej ścieżki rozwoju edukacyjno-zawodowego.

Należy przy okazji zwrócić uwagę na znaczenie informacji o zawodach w ujęciu branżowym w procesie podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych. To ujęcie pozwala na:

- wybranie branż najważniejszych dla regionu;
- dotarcie do pracodawców i innych interesariuszy kreujących rynek pracy w regionie;
- nawiązanie współpracy wszystkich interesariuszy ze szkołami w regionie;
- przygotowanie narzędzi, metod i zasobów informacji dla uczniów, celem wskazania możliwych ścieżek kariery w danych branżach.

Jakie są moim zdaniem istotne zbiory informacji o zawodach w ujęciu branżowym?

Wydaje mi się, że należą do nich:

- Ogólny opis branży;
- Predyspozycje osobowościowe do pracy w branży;
- Kwalifikacje zawodowe oczekiwane przez pracodawców w ramach branży;
- Przegląd i charakterystyka zawodów w branży;
- Kształcenie w branży (szkoły ponadgimnazjalne, szkoły wyższe, rzemiosło);
- Ciekawe specjalności w ramach branży;
- Możliwość doksztalcenia i doskonalenia w branży (kształcenie ustawiczne, nieformalne i pozaformalne);
- Najwięksi pracodawcy w branży;

- Perspektywy rozwoju branży;
- Wynagrodzenie w branży;
- Instytucje rynku pracy związane z zatrudnieniem w branży.

Jakie oczekiwania powinny towarzyszyć systemowi informacji o zawodach w ujęciu branżowym?

Taki system informacji o zawodach powinien uwzględniać stworzenie rzetelnych i innowacyjnych materiałów dotyczących planowania kariery edukacyjno-zawodowej i poruszania się na rynku pracy (m.in. teczki informacji o zawodach w branżach ważnych dla regionu, broszury, poradniki, zeszyty ćwiczeń, ulotki, programy komputerowe, filmy, książki).

Dystrybucja tych materiałów powinna uwzględniać różne grupy adresatów interesariuszy takiego systemu. Najważniejsze kategorie interesariuszy systemu informacji o zawodach w ujęciu branżowym, to:

- szkoły, placówki kształcenia zawodowego;
- pracodawcy, przedsiębiorcy, organizacje pracodawców, organizacje przedsiębiorców;
- jednostki samorządu terytorialnego – organy prowadzące szkoły i placówki kształcenia zawodowego;
- instytucje rynku pracy;
- stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu;
- inne organizacje i instytucje (np. szkoły wyższe);
- uczniowie i ich rodzice, słuchacze, absolwenci, osoby bezrobotne, osoby poszukujące pracy, osoby pragnące podnosić swoje kwalifikacje.

W pełni wdrożony, efektywny system informacji o zawodach w ujęciu branżowym daje trwały system wymiany informacji pomiędzy rynkiem pracy – instytucjami rynku pracy – edukacją – zasobami ludzkimi. Taki system wydaje się być ważnym elementem budowania drogowskazów wejścia osób w różnym wieku na rynek pracy, jest nowoczesną formą usług informacji i doradztwa zawodowego, w praktyczny i konkretny sposób wspiera rozwój ścieżek edukacyjno-zawodowych dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

Przykładem informacji o zawodach w ujęciu branżowym są m.in. opracowywane przez Wydział Badań i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie analizy branż⁸. Tyle na temat informacji o zawodach w ujęciu branżowym.

Korzyści związane z wykorzystaniem informacji o zawodach w szkolnym doradztwie zawodowym. Nie możemy przy okazji zapominać o tym, że dziś kiedy obowiązuje ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji⁹ i jej instrumenty, jakimi są Polska Rama Kwalifikacji, Sektorowe Ramy Kwalifikacji i Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – na znaczeniu zyskują opisy kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach

⁸ Analiza branży budowlanej w województwie lubelskim; Analiza branży transport w województwie lubelskim; Analiza branży przetwórstwa spożywczego w województwie lubelskim.

⁹ <http://www.kwalifikacje.gov.pl/>.

oraz kwalifikacji potrzebnych do sprawnego wykonywania zadań zawodowych na danym stanowisku pracy. Tym samym ranga rzetelnych i aktualnych zasobów informacji o zawodach, uwzględniających opisy zadań zawodowych i towarzyszących im efektów uczenia się, pozwalających na sprawne i efektywne realizowanie tych zadań, staje się istotniejsza. Takie zasoby informacji o zawodach muszą uwzględniać perspektywę zagranicznych rynków pracy, muszą być przydatne przy planowaniu mobilności przestrzennej związanej z poszukiwaniem zatrudnienia.

Wszystkie wymienione przesłanki są „kontekstem” dla odpowiedzi na pytanie postawione w tytule niniejszego artykułu. Odpowiadając na nie i próbując wskazać argumenty na rzecz tezy, że szkolne doradztwo zawodowe potrzebuje informacji o zawodach – wypada wskazać następujące przesłanki i korzyści płynące z informacji o zawodach dla jej odbiorców (uczniów, rodziców, nauczycieli):

- informacja o zawodach daje możliwość pokazania różnorodnych ścieżek kształcenia i rozwoju zawodowego;
- informacja o zawodach sprzyja wyborowi odpowiedniego zawodu;
- informacja o zawodach pozwala na podejmowanie bardziej przemyślanych decyzji dotyczących ścieżki dalszej edukacji;
- informacja o zawodach pozwala na bardziej świadome planowania kariery zawodowej.

Wszystko to przekłada się na zwiększanie zgodności kwalifikacji i kompetencji absolwentów szkół (przyszłych pracowników) z zapotrzebowaniem rynku pracy, zmniejszenie niedopasowania pomiędzy potrzebami pracodawców a faktycznymi kwalifikacjami i kompetencjami absolwentów (pracowników).

Korzyści dla ucznia objętego szkolnym doradztwem zawodowym wykorzystującym aktualne i rzetelne informacje o zawodach oznaczają, jak się wydaje, wzrost satysfakcji zawodowej przyszłych pracowników, którzy będą wykonywać pracę zgodną z indywidualnymi predyspozycjami i preferencjami, zdobędą kwalifikacje i kompetencje dostosowane do wymogów i potrzeb rynku pracy (lokalnego, regionalnego, krajowego, europejskiego), pozostaną otwarci na aktualne i przyszłe wyzwania edukacyjne i zawodowe oraz zostaną przygotowani do sprostania im, będą także umieli równoważyć sferę zawodową i prywatną.

Jeśli przyjmiemy, że aktualna i rzetelna informacja o zawodach przyczynia się do wyboru odpowiedniego zawodu oraz pozwala zmniejszać problemy związane z rekrutacją odpowiednich pracowników – to należy przyjąć, że może być ona elementem budowania kapitału społecznego w takich obszarach jak:

- przeciwdziałanie wykluczeniu i niedostosowaniu społecznemu,
- ograniczanie bezrobocia,
- mobilność zawodowa i przestrzenna,
- zwiększanie zasobów osobistych ułatwiających funkcjonowanie w zmieniającej się rzeczywistości.

Budowanie kapitału społecznego dzięki wykorzystaniu informacji o zawodach, w ramach prowadzonego przez system efektywnego szkolnego doradztwa zawodowego oznacza:

- wzrost spójności społecznej,

- lepszy start zawodowy absolwentów szkół i lepszą ich pozycję na rynku pracy,
- większą aktywność zawodową absolwentów szkół, a więc obniżone koszty opieki społecznej,
- wzrost satysfakcji absolwentów szkół, w roli pracowników, z wykonywanej pracy, a przez to m.in. niższe koszty ich opieki zdrowotnej,
- zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego w stosunku do pewnej grupy absolwentów szkół (trafny, dzięki informacji o zawodach dobór zawodu przez absolwentów przekłada się na wzrost możliwości ich zatrudnienia oraz zwiększenie ich poczucia sprawczości osobistej).

Tym samym możemy stwierdzić, że informacja o zawodach wspomaga proces budowania dobrostanu społecznego i stanowi element wsparcia społecznego.

Potrzebujemy nowoczesnych zasobów informacji o zawodach. Wskazując na nowoczesne zasoby informacji o zawodach nie można nie wspomnieć o obecnie tworzonych zasobach informacji o zawodach w ramach projektu „Rozwijanie, uzupełnienie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnienie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+”¹⁰.

Głównym celem tego projektu jest rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach dla minimum 1000 zawodów ujętych w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (Dz.U. z 2014 r., poz. 1145) oraz ich upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji w instytucjach rynku pracy.

Grupę docelową w projekcie stanowią instytucje rynku pracy (IRP), w tym 100% Publicznych Służb Zatrudnienia (PSZ), obejmujących m.in. PUP oraz WUP, a także minimum 2000 niepublicznych IRP (OHP, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe), instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego. Klienci tych instytucji są interesariuszami projektu, podobnie jak podmioty wspomagające działania IRP takie jak: gminne centra informacji, akademickie biura karier, szkolne ośrodki kariery, organizacje pozarządowe (NGO) i inne.

W wyniku działań projektowych powstaną opisy co najmniej 1000 zawodów dostosowane do aktualnych potrzeb IRP, osób poszukujących pracy, chcących się przekwalifikować czy też zaplanować karierę zawodową. Będą zawierały m.in. opis zawodu, opis kompetencji zawodowych, odniesienie do sytuacji zawodu na rynku pracy i możliwości doskonalenia zawodowego, a także możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

Opisy informacji o zawodach będą udostępnione na Wortalu Publicznych Służb zatrudnienia (www.psz.praca.gov.pl). Planowane jest utworzenie interaktywnego, przyjaznego dla użytkownika interfejsu, który ułatwi wyszukanie niezbędnych informacji o zawodach funkcjonujących na rynku pracy.

Informacje o zawodach zostaną wykorzystane przez klientów IRP i PSZ oraz pracowników tych służb i instytucji zgodnie z ich potrzebami, m.in. w pośrednictwie

¹⁰ <http://www.infodoradca.edu.pl/opis.php>.

pracy, poradnictwie zawodowym, dostosowaniu szkoleń do potrzeb klientów (osób bezrobotnych), w obsadzaniu trudnych stanowisk. Wspomogą trafne planowanie kariery zawodowej oraz poszerzą zakres kompetencji kadry IRP.

Poszukujący pracy lub doradca klienta dysponować będą szeroką informacją o treści pracy i wymaganiach dotyczących danego zawodu. Wypracowany w projekcie zakres treści informacji o zawodach będzie odpowiadał na potrzeby i wspierał m.in. pracę doradców klienta i doradców zawodowych, tworząc podstawę dla projektowania Indywidualnych Planów Działania, ułatwiając skuteczne świadczenie usług oraz stosowanie instrumentów rynku pracy.

Takie, profesjonalnie opracowane zasoby informacji o zawodach są bardzo potrzebne szkolnemu doradztwu zawodowemu.

Wypada również wspomnieć w tym miejscu o zasobach informacji o zawodach, jakie mają powstać w ramach projektu systemowego Ministerstwo Edukacji Narodowej, realizowanego w ramach II Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) *Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji* w ramach działania 2.14 *Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie*. Liderem tego projektu jest Fundacja VCC, która realizuje go w partnerstwie z firmą Euro-Forum¹¹.

Projekt przewiduje przygotowanie i udostępnienie multimedialnych zasobów wspierających proces doradztwa zawodowego dla wszystkich grup wiekowych uczniów (od nauczania wczesnoszkolnego po uczniów szkół ponadpodstawowych).

W ramach projektu zostaną przygotowane następujące materiały i narzędzia:

- informacja edukacyjno-zawodowa dla dzieci, młodzieży i dorosłych do 121 zawodów,
- filmy o zawodach dostosowanych do obowiązującego prawa oświatowego,
- koncepcja oraz prototyp narzędzia informatycznego na potrzeby pracodawców i szkolnictwa zawodowego.

Bezpośrednią grupą docelową w projekcie jest kadra realizująca w szkole zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego (DEZ) oraz szkoły i placówki systemu oświaty oraz ich organy prowadzące.

Oto główne założenie projektu (zgodnie z regulaminem):

1. Przygotowanie uczniów i absolwentów szkół do wyboru kierunku kształcenia lub zawodu wymaga intensyfikacji działań w zakresie doradztwa zawodowego świadczonego w szkołach i placówkach systemu oświaty. Świadomy wybór ścieżki kształcenia przez uczniów to jeden z niezbędnych elementów skutecznie realizowanej edukacji. Wybór ścieżki edukacyjnej ma znaczący wpływ na funkcjonowanie absolwentów na rynku pracy i w społeczeństwie obywatelskim.
2. W ramach przedmiotowego konkursu zostaną przygotowane kompleksowe materiały edukacyjno-zawodowe (w tym informacja zawodoznawcza, filmy,

---

¹¹ <https://vccsystem.eu/fundacja-vcc-wybrana-jako-wykonawca-konkursie-realizacje-projektu-ogloszonego-ministerstwo-edukacji-narodowej-dzialaniu-2-14-rozwoj-narzedzi-dla-uczenia-sie-cale-zycie>.

środowisko pracy w technologii VR) dla różnych grup wiekowych uczniów, ale także do wykorzystania przez doradców zawodowych, pracodawców oraz rodziców.

3. Kształcenie zawodowe jest tym obszarem edukacji, który obok szkolnictwa wyższego, ma największy wpływ na zapewnienie nowoczesnych kadr dla polskiej gospodarki – dlatego niezbędne jest przygotowanie narzędzia wspierającego współpracę edukacji z rynkiem pracy.
4. Prowadzenie kształcenia zawodowego, a w szczególności kształcenia praktycznego we współpracy z pracodawcami jest jednym z kluczowych działań służących przygotowaniu wykwalifikowanych kadr na potrzeby przemysłu i szerzej, całej gospodarki.

Zamiast podsumowania. Kończąc niniejszy artykuł pragnę jeszcze raz wyartykułować pewne szczególnie istotne, moim zdaniem, kwestie dotyczące informacji o zawodach dostępne dla szkolnego doradztwa zawodowego:

1. Informacje o zawodach powinny być powiązane z możliwością poznania rzeczywistego środowiska pracy, w którym wykonywane są zadania zawodowe na stanowisku pracy (wycieczki zawodoznawcze uczniów do zakładów pracy, wykorzystanie nowoczesnych technologii edukacyjnych np. VR);
2. Informacje o zawodach powinny stawać się zbiorami informacji o branżach, adresowanymi do różnych grup odbiorców z uwzględnieniem specyfiki regionalnej;
3. Powinno się tworzyć wspólne zasoby informacji o zawodach uwzględniających specyfikę potrzeb ich odbiorcy, z których mogą korzystać zarówno szeroko rozumiane Instytucje Rynku Pracy (ich pracownicy), osoby bezrobotne, osoby poszukujące zatrudnienia, uczniowie, ich rodzice, nauczyciele;
4. Dziś informacje o zawodach są często z punktu widzenia dostępu do nich rozporoszone, co powoduje, że ich potencjalni odbiorcy często nie wiedzą, że istnieją. Upowszechnianie tych informacji, poprzez dostęp do nich z poziomu jednego portalu, wydaje się kluczowe i bardzo potrzebne.
5. Tworzenie atrakcyjnych dla różnych grup odbiorców zasobów informacji zawodoznawczej musi być elementem polityki państwa, a więc koszt ich tworzenia musi być elementem budżetu państwa – możliwość tworzenia takich zasobów ze środków UE w ramach różnych projektów (RPO, PO WER) kiedyś się skończy.
6. Ważnym i bardzo potrzebnym wydaje się stworzenie Systemu Transferu Informacji o Zawodach – internetowej aplikacji umożliwiającej wymianę informacji pomiędzy urzędami pracy, pracodawcami, szkołami zawodowymi, firmami szkoleniowymi oraz poszukującymi zatrudnienia absolwentami ponadpodstawowych szkół zawodowych i absolwentami szkół wyższych. Taki System Transferu Informacji o Zawodach z pewnością będzie efektywnie wspierał procesy dostosowywania podaży pracy do popytu na pracowników posiadających określone kompetencje i kwalifikacje.

Mam głęboką nadzieję, że innowacyjna edukacja, w ramach której bardzo potrzebne jest szkolne doradztwo zawodowe, będzie mogła w jeszcze większym stopniu korzystać z coraz bardziej profesjonalnych, dynamicznych w swej aktualności, otwartych jeśli chodzi o dostęp, atrakcyjnych w formie przekazu – zasobów informacji o zawodach.

Mirosław GÓRCZYŃSKI

Lubelskie Centrum Kształcenia Zawodowego
i Ustawicznego w Lublinie.